

nyttämistä, vaan uskoi ja luotti, että Jumalan luomat "amerintiaanitkin" saatetaan lopulta oikean uskon pariin.

VIRPI MÄKINEN, DOS.

VILLE PÄIVÄNSALO, TAINA KALLIOKOSKI & DAVID HUISJEN, JR. (ED.)

Tolerance: Human Fragility and the Quest for Justice. Theorizing the Postsecular. International Studies in Religion, Politics and Society 3. Wien: LIT Verlag 2017. 278 s.

Tolerance: Human Fragility and the Quest for Justice pohtii nimensä mukaisesti suvaitsevaisuutta, ihmisen haurautta ja häilyväisyyttä sekä oikeudenmukaisuuden etsintää. Teos on yhdentoista artikkelin kokoelma. Näistä kukin käsittelee elämistä toisten ihmisten kanssa, ihmisluontoa ja oikeutta omasta, omaleimaisesta näkökulmastaan.

Esipuheessa toimittajat, Päivänsalo, Kalliokoski ja Huisjen, sanoittavat suvaitsevaisuuden käsitettä ja sitä, miten useilla tavoilla se voidaan määritellä. He keskustelevat siitä, miten ihminen ja ihmiskunta eivät lopulta ole aikomuksissaan ja teoissaan horjumattomia vaan hauraita, ja juuri tämän haurauden taustaoletukselle tulisi myös rakentaa oikeudenmukaista ja rauhanomaista yhdessä elämistä koskeva pohdinta. Teos kysyy ja pyrkii pohtimaan suvaitsevaisuuden eri asteita ja arvoja sekä suvaitsevaisuuden rajoja.

Kirjan artikkelit on jaettu kolmen eri alaotsikon alle käsittelemisensä teemojen mukaan: Liberaalin suvaitsevaisuuden rajamaat (*Frontiers of Liberal Tolerance*), Suvaitsevaisuutta ja oikeudenmukaisuutta

etsimässä (*The Quest for Tolerance and Justice*) sekä Hauras oikeudenmukaisuus ja ihmisen tarpeet (*Fragile Justice and Human Needs*).

Ensimmäinen osa alkaa Khalid Tailchen artikkelilla "Tolerance Beyond Superiority in the Formation of Non-Violent Identities: Reflections from The Andalusian League (1933–1954)". Tailche keskustelee suvaitsevaisuuden käsitteestä mahdollisesti eräänä muotona asettaa rajoja itsen ja toisen välille. Tämä ei parhaimmillaankaan voi edistää rauhanomaista yhteisloa. Ratkaisua pohditaan Etelä-Amerikassa 1900-luvun puolivälissä vaikuttaneen kirjailijasiirtolaisyhteisön esimerkin valossa.

David Huisjen perehtyy artikkelissaan "Giving Others the Right to Be Wrong: Facing the Temptation to Establish Ideological Hegemony with Pluralistic Societies" oikean ja väärän käsitteisiin ja yksilöiden sekä yhteisöjen värikkääseen tapaan määritellä nämä. Yhteisöissä elävillä ihmisillä on taipumus muodostaa hyvinkin jyrkkiä mielipiteitä oikeaa ja väärää koskien – enemmistöllä on niin ikään taipumus asettaa nämä arvot myös muille.

Taina Kalliokoski tarkastelee yhteiskunnan reaktioita kouluampumisiin artikkelissa "Liberal Society and Desire for Communités: The Case of Finnish School Shootings". Yhteisöllisyys sekä sen koettu puute puhuttivat tilanteessa poliitikkoja, toimittajia ja muuta yleisöä laajasti. Kalliokoski asettaa tekstissään kysymyksiksi yhteisön ja siihen kuulumisen ehdot sekä yhteisön luonteen: odottaako yhteisössä lämmin syli vai isku vyöllä?

Kirjan ensimmäisen osan päättää Kaisa Iso-Herttuan "Rethinking Locke: How Far Should a Liberal State Tolerate the Minorities' Freedom of Conviction?". Miten toimia tilanteessa, jossa uskonnollinen laki kohtaa maallisen yhteisön siviililain? Artikkelissa peilataan John Locken näkemyksiä yhteisöstä, joissa kaikkien yhteisöön kuuluvien, myös us-

konnollisiin yhteisöihin kuuluvien, tulisi pyrkiä ensisijaisesti yhteiseen hyvään siviililain puitteissa. Olenaisinta on kuitenkin, että kunkin osapuolen ihmisarvo, oikeus uskonnolliseen vakaumukseen ja tasa-arvoinen kohtelu lain edessä toteutuvat.

Toinen osa, Suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden etsintä, alkaa Ville Päivänsalon pohdinnalla "Tolerating Human Fragility and Strengthening Socio-Economic Justice". Yhteisö koostuu yksilöistä, joilla on kullakin omat tavoitteensa. Myös yhteisön hyvä löytyy useimpien esityslistalta, mutta ei silti kaikkien. Päivänsalo keskustelee tekstissään siitä, miten suhtautua yhteisössä oman edun tavoitteluun, semminkin kun se saattaa parantaa yhteisön elinoloja kokonaisvaltaisesti. Haasteen yhteisön jäsenten toiminnan arviointiin asettaa myös se, ettei ketään voi tuomita toimimaan vain välineenä yhteisön edun tavoittelussa.

Teemaa jatkaa Toni Koivulahti, joka tarkastelee artikkelissa "Super Fragile Humanity: Creation, Apocalypse and the Ontology of Violence" moraalisen toiminnasta, sen tunnistamisen vaikeudesta ja puutteesta sekä tämän puutteen hyväksymisestä. Otsikkonsa mukaan kirjoituksessa pohditaan ihmisyyden moraalista haurautta, mikä juontuu kaikkien yksilöiden moraalisten heikkouksien summasta. Maailman kurjuus ja viheliäisyys johtuvat monien ihmisten näennäisesti harmittomista päivittäisistä valinnoista, jotka kuitenkin huomaamatta aiheuttavat alkuperäisen valinnan tehneelle näkymättömäksi jäävää kärsimystä.

Suvaitsevaisuutta ja oikeudenmukaisuutta etsitään myös artikkelissa "A Tolerant Society as a Precondition for Sustainable Religious Freedom and Peaceful Politics: The Case of Bangladesh". Siinä kirjoittajat Abu Sayem ja Jibon Nesa korostavat suvaitsevaisuuden ilmapiirin tavoittelun tärkeyttä etenkin uskonnollisesti ja poliittisesti monikirjavas-

sa yhteisössä. Tilanne-esimerkiksi nostetaan Bangladesh, jossa poliitisten ja uskonnollisten yhteisöjen johtajien suhtautuminen ulkopuolisiin ryhmiin on viime aikoina koettu varsin kärjistyneeksi maan monikulttuurisesta historiasta huolimatta.

Kirjan kolmas osa pohtii ihmistä, identiteettiä ja sitä, miten helposti oikeudenmukaisuus voi rikkoutua. Artikkelissa "In Quest for Ideal Agency of the Unemployed: How Social Security Tries to make Good Citizens" Vilppu Huomo esittää, miten hyvä toimija ja toimijan hyvä nähdään eri yhteisöissä eri tavoin. Artikkelit vertailevat työttömän työllistämistoimenpiteitä ja kannustimia Yhdistyneen kuningaskunnan ja Suomen konteksteissa. Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimenpiteet kannustavat ensisijaisesti työn, ja sitä kautta sekä yksilön että yhteisön hyvän löytymiseen, kun taas suomalainen järjestelmä korostaa työtä vailla mahdollisuutta täysivaltaiseen toimijuuteen.

Alexander Raul Basil Weberin "The Social Impacts of Market-Oriented Diaconal Identity" tarkastelee sitä, miten liiketoimintaan keskittynyt yhteiskunta voi vaikuttaa hengellisten yhteisöjen auttamistyöhön ja mihin tämä voi johtaa. Liiketoiminnasta ei saa tulla itsetarkoitusta. Weber pohtii, ettei hengellisten organisaatioiden toiminta voi perustua materiaalisille tavoitteille, vaan itseisarvon on pysyttävä auttamisessa, joka tehdään ihmisen itsensä eikä voitontavoittelun vuoksi.

Jayabalan Murthyn "Intolerant Attitudes in Church and Society towards People Living with HIV and AIDS: A Lutheran Response to the Health Challenge in India" puolestaan keskustelee ja piirtää kuvaa hi-viruksen kantajien onnettomasta kohtalosta Intiassa niin seurakunnissa kuin yhteisöissäänkin. Sairastuneita hyljeksitään ja heidät suljetaan yhteisönsä ulkopuolelle. Artikkelissa kehoitetaan pohtimaan, miten Luther itse suhtautui hyväksyen ja pelotta oman aikansa epidemi-

oista kärsiviin. Murthy korostaa, että samaa lähimmäisenrakkautta tulisi harjoittaa myös niiden, jotka seuraavat Lutherin oppeja.

Kirjan viimeisessä artikkelissa "Human Fragility and Human Needs in the Context of Cochlear Implants with Children Born Deaf" Karoliina Nikula tarkastelee yhteiskunnan normaalin käsitettä. Hän pohtii ihmisen arvoa ja kuurona syntyneiden lasten hyvää sekä oikeutta ja mahdollisuutta täyteen toimijuuteen tilanteessa, jossa on päätettävä, hoidetaanko lapsen kuuroutta sisäkorvaistutteella. Hoidon alettua monia vanhempia on kannustettu luopumaan viittomakielisestä kommunikoinnista, koska kuuleminen, ei viittomakieli, on yhteiskunnan normi. Tämä kuitenkin osaltaan kaventaa syntymästään asti kuuron lapsen mahdollisuutta täysipainoiseen toimijuuteen, ymmärtämiseen ja ymmärretyksi tulemiseen, sillä istutteen toiminta mahdollistaa kuulon vain rajallisesti.

Kirjassa käsitellään haasteellisia ja ajankohtaisia teemoja ihmisten yhdessä elämisen kysymyksistä. Miten toimia parhaiten tilanteessa, jossa toisensa erilaisiksi kokevat ihmiset asuvat toistensa naapureina. Onko mielekästä edes puhua "suvaitsevaisuudesta", kun käsite niin usein rakentuu erilaisuuden oletuksen varaan? Suvaitsemmeko erilaisuutta tiettyyn rajaan asti? *Tolerance: Human Fragility and the Quest for Justice* tarjoaa mitä parhaimpia näkökulmia näiden kysymysten pohdintaan.

Lukukokemuksena kirja on miellyttävä, ajatuksia ja lisäkysymyksiä herättävä. Kirjan rakenne palvelee lukijaa hyvin. Jako eri teemoja käsitteleviin osuuksiin on tehty johdonmukaisesti ja selkeästi. Kirjan alussa tarjoillaan maistiaiset kustakin artikkelista tiivistelmän muodossa, mikä auttaa lukijaa löytämään useiden kirjoitusten joukosta itseään kiinnostavan sisällön. Artikkelit on laadittu hienostuneesti. Keskeinen ajatus soljuu asiategististä jouhevasti

esiin lukijaa aliarvioimatta. Kirja tarjoaa kutkuttavan elämyksen akateemiselle lukijalle, mutta teksti on helposti lähestyttävää myös akateemista ammattikieltä kavahtavalle.

Tolerance: Human Fragility and the Quest for Justice -kirjassa ei ole kyse "how-to" -oppaasta oikeaan suvaitsemisen elämäntapaan ja hyväksyntään. Toimittajilla on selkeät näkemykset, jotka myös kirjoitetaan auki, mutta lukijalle annetaan mahdollisuus oivalluksiin tekstin edessä. Valmiit vastaukset ovat haasteellisia ja toimittajat toteavatkin, että paljon työtä on vielä edessä ja kysymyksiä vastattavana. Suvaitsevaisuus käsitteenä ei ole yksioikoinen. Meidän olisi kyettävä elämään kaikkien kannalta niin hyvää ja oikeudenmukaista elämää kuin pystymme kulloinkin kuvittelemaan, suvaitsevaisuuden hengessä – ei vain toisten vaan myös itsemme ja vajavaisuuksiemme kanssa.

EEVA-MARI VIRTANEN,
TEOL. MAIST.

HEIKKI HAARA & RITVA PALMÉN (TOIM.)

**Uskonto ja kamppailu
tunnustamisesta. Helsinki:
Suomalainen teologinen
kirjallisuusseura 2017.
312 s.**

Yksilöiden ja yhteisöjen välinen vuorovaikutus moniuskontoiseksi ja monikulttuuriseksi kehittyvässä Suomessa on ajankohtainen yhteiskunnallinen aihe. Hyväksyttävä tunnustaminen (engl. recognition, saks. Anerkennung), johon kirjassa viitataan lyhemmin sanalla tunnustaminen, on ollut viime vuosien yhteiskuntateoreettisessa keskustelussa keskeinen käsite eri yksilöiden ja yhteisöjen välisen vuorovaikutuksen tarkastelussa. Tunnustamisen teoriaa on sovellettu erityisesti etnistä,